

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СІОУЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

№ 24 (1246)

Субота, 22 сакавіка 1958 года

Цана 40 кап.

УКАЗ ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОўНАГА САВЕТА СССР

Аб скліканні Вярхоўнага Савета СССР

Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР па падставе артыкула 55 Канстытуцыі СССР пастаўляе:

Склікаць першую сесію Вярхоўнага Савета Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік: пятага склікання 27 сакавіка 1958 года ў г. Маскве.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР

К. ВАРШАВСКАЯ

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР

М. ГЕАРГАДЗЕ

Масква, Крэмль
19 сакавіка 1958 г.

Усенароднае абмеркаванне

Думы аб надзённым

У калгас імя Калініна мне давялося быць неаднаразова. Памятаю, тады два назваўся перадачы вышлі ў натуру генеральны план будовы новага сёла. Старшыня калгаса Якаў Васільевіч Аляксанкін — невясокага росту чалавек, энергічна паказваючы рукою на дарогу, і захапляючы гаварыць:

— Тут будзе ліная аляя, а пазбаўляе прасторныя дамы калгаснікаў. Вос тут — дзіцячыя яслі і сад, непадалёку — праўленне, гасцініца. На гэтай плошчы — Палац культуры, а там — парк і стадыён. Праз год і тры будзе ўжо пачынацца будаўніцтва новага сёла. Праўда, тады яшчэ ні адзін дом не быў заселены, а будынкаў яслі і праўлення — толькі закладваліся падмуркі.

І вось — тыя ж знаёмыя месціны. Зямля і адначасова незнаёмыя. Замест ранейшых кароўк дамоў уздоўж дарогі, аб'яднанай лініямі, сталі робіцца паўрастані светлыя камініцы. Непадалёку — другая вуліца, за ёй — трэцяя, чацвёртая... У калгас імя Калініна амаль кожны тыдзень прыязджаюць госці. Сёння ў Сноў, наглядзіць на завіруху, таксама прыехалі экскурсанты аж з Антонаўскага раёна Брэсцкай вобласці. Аляксанкін ходзіць з імі па вуліцах новага сёла, паказвае гарадскія будынкі. Прыкметна, што ён усхваляваны, радуецца поспехамі свайго калгаса.

Потым старшыня запрашае гасцей аглядаць электрастанцыю, механічныя кармацэх, аўтапаліт і электрадыяльныя пляцоўкі. У адным кароўніку — латыўскія

Карла Маркса Мікалай Пракопавіч Гардзевіч так і закруціўся каля гаспадары:

— А сапраўды, Якаў Васільевіч, як вы гэта дамовіліся?..

Аляксанкін, пачухаўшы патыліцу, сур'ёзна адказаў:

— Што ж! Калі вы ў такую завіруху да нас дабраліся, то быццэ са тры на добры ўспамін можна нам уступіць. Толькі мы вам — бычкю, а вы за нас — мяснатары-тоўку; за кілаграм кастрамскай вагі — два кілаграмы антонаўскай...

Умовы аказаліся прымальнымі для абодвух бакоў, пакушкі і прадавец застаўся ў добрай аэзіе.

З жывёлагадоўчага гарадка экскурсія накіравалася да трох вялікіх, светлых шлакабетонных будынкаў калгаснага ільнявазавода. Аляксанкін раскаваў, што ўжо зараз заноў да суткі дае дзве тоны валакна. На будучы год ён будзе пашырацца. Пачне прадаваць кацельні, цэх целавадчай моцы ільну, а таксама яшчэ адзін ільняпрацоўчы агрегат.

Вось такія заводы, — гаварыў Аляксанкін, — трэба будаваць неперасна ў калгасах. Гэта дасць вялікую эканомію. Самі памяркуйце: Гарадзкей ільнявазавод аж размешчаны на тэрыторыі нашата раёна, дае да амену шэсць тон валакна, а наш за гэты ж час — дзве тоны. На раённым заводзе — вялікі адміністрацыйны штат, а ў нас ніякіх начальнікаў, ды і яшчэ і сырціна пад рукою. Таму калгаснае валакно на многа таннейшае...

Экскурсанты аглядалі і новы двухпярвоў спіран, у складзе якога разме-

— Як вы ведаеце, а раней прапаву ў МТС. Забракуеце, бывала, работу — дырктар задуця: «План арышавані!» Паступова і я пачаў амагацца толькі за гектары мяккага ворыва. Гэта было сапраўды нібы харобай сярэд механізатараў... Цяпер партыя знайшла радыкальныя сродкі для дзячэння...

Думку Шчарбянка падтрымаў дыспетчар трактарнай брыгады, сакратар калгаснай камсамоўскай арганізацыі Васіль Разанчаў:

— Гэта праўда, што з «мяккімі» гектарамі было бяды, — казаў ён. — З другога боку, на антымеханізатарскія настроі хварелі многія старшыні калгасоў, брыгадзіры, радыяны калгаснікі. Цяпер жа ад машыны ніхто адмахвацца не будзе.

Калгаснікі не толькі адабраўчы каштоўную ініцыятыву Камуністычнай партыі, але, як сапраўдныя гаспадары, даюць, каб лепш выкарыстаць тэхніку.

Вось некаторыя з выказаных прапанов. Патрэбна калгасу стварыць сваю рамонтную базу з тым, каб рамонт машыны, хоць бы быццым, праводзіць на месцы. Трэба зараз жа разгарнуць будаўніцтва майстарні, гаража для трактараў і сельгасмашыны, набываць неабходны інструмент і станкі.

Добра было б мець сваю перасоўную аўтамабільную. Напэўна, зараз не велькі будзе купіць у дзяржавы, таму неабходна прыставаць звычайную аўтамабільную. Добра б мець і свой бензавоз. Запраўляць бензаканалкі Сцяпан Суднік падлічыў, што ў напружаны час калгас будзе траціць больш 2 000 літраў гаручага за дзень. Вазаць у бочках нявыгадна — гаручае становіцца брудным, шмат яго разліваецца пры перапампоўцы.

Лоўга ішла гэтая дэзавад размова. Госці ў Антонаўскім уважліва прыслухоўваліся да канкрэтных прапанов калінінцаў, а калі сгод скончыўся, з клуба пайшлі ў праўленне арцелі. Там сёньні паміж антонаўцамі і калінінцам завязалася ажыўленае гутарка. З асаблівай цікавасцю ўсе прысутныя прыслухоўваліся да размовы Аляксанкіна і Сыцько. Старшыня раёна ў дырктарам МТС аб разлічванні тэхнікі ў калгасе. Сыцько прапаву пабудаванні аднаго гаража і для аўтамашыны і для трактараў. Непадалёку — майстарня, бензасправочную калонку, владваю для запасных частак.

— Дарчы, аб запасных частках зараз жа трэба патурбавацца, — зазначае Сыцько і пералічвае тыя з іх, якія асабліва неабходны.

— А вось бульдозер, торфапагрузчык? Як будзе з гэтымі машынамі? — пытаецца Якаў Васільевіч.

— Торфазабіваючай тэхніцы ў машына-трактарных станцыях, як правіла, малавата. Напэўна і ў вашай не хапае, — ухліўлівы ад прамога адказу дырктар і, у сваю кары, з сумненнем запытаўся: — Ні партыям нам гэтыя машыны? Можна лепш пра ПТС імі карыстацца?

— Не, — умяшчаецца ў гутарку Шчарбянок, — тэхніка па здабычы торфу нам вельмі патрэбна. У мінулым годзе выдзеліла МТС калгасу бульдозер. Працаваў ён дзён з дзесяці, вырхатаў 18 тон крошкі і перакінуў яго ў другую арцелю. А ліба 18 тон даставаць?..

Потым размова зайшла аб прапановах па стварэнню райсельгасаддэзаў.

— Не, вяду маю калгасу аперцыю не патрэбна, — гораха гаворыць Якаў Васільевіч і, звартаючыся да Сыцько, дадае: — Нам велькі інжынер велькі неабходны. Такі як вы... Якая ў вас зарплата?

— 1 700 рублёў.

— Ну, а мы вам тысячы дзве з палівнай паліцы будзем. Дом пабудуем. Пераходзьце да нас!

Сыцько ўсімхінуўся:

— Што дзіцячыя мяне — я не супраць. Толькі не адпусціце. Партыйная дысцыпліна. У сваім раёне спартэблос.

— У калгас адпусціце, — настойвае Аляксанкін. — А то яшчэ пасадзіць у райсельгасаддэза. Будзеце наперкі перагортваць, ронныя дзевкі рыхтаваць. Не, не сельгасаддэза і нават не інспекцыя неабходна стварыць, а кадрам старшыняў умацоўваць...

Слухаец гэтыя шчырыя размовы і міжволі думает аб нашых простых савецкіх людзях, аб партыі камуністаў, якая ўравава, выхавала іх і велькі цяпер раіцца з імі па самых важных дзяржаўных пытаннях, раіцца як і гаспадары краіны.

Так, гэтыя людзі не падвадзюць.

А. СУСЛАВ.
Нясвіжскі раён.

НАША эпоха — эпоха небывалых у гісторыі грамадскіх падзей, эпоха гераічных подвігаў савецкага чалавека, навікі вызваленнага ад прыгнёту і ўціску праклятай мінушчыны. Нашы дні шапоўнею гарачым кіпеннем жыцця ў яркім яго росквіце. Нашы поспехі як у развіцці народнай гаспадаркі, так і ў развіцці навукі, культуры, мастацтва радуць, увесяляюць, прасяняюць свет. Савецкія людзі першымі ў свеце ажыццявілі мару чалавечтва, дасягнуўшы касмічных прастораў. Кожны прахыты дзень прыносіць нам радасць і шчасце. Учора ўступіла ў строй Кудыбынцкая ГЭС, сёння ў небе адвіўся новы наветраны карабел, якая яшчэ не бачыў свет і які нібы скарачае ў дзесяткі і сотні разоў неабходны далі зямлі. Учора партыя разам з народам вырашала вялікую дзяржаўную справу перабудовы кіраўніцтва прамысловасці. Сёння партыя паставіла на народнае абмеркаванне дзяржаўную праблему далейшага развіцця калгаснага ладу і рэарганізацыі машына-трактарных станцыяў, што з'яўляецца новым, выключна важным крокам у развіцці нашай сельскай гаспадаркі пасля аэлектывізацыі, ажыццяўленай на аснове геніяльнага ленынскага каапераўнага ітана.

У вырашанні гэтых дзяржаўных і грамадскіх пытанняў прымаюць удзел усе савецкія людзі — гаспадары сваёй краіны, амагары за светлае шчасце, за яшчэ лепшую будучыню. Ніколі яшчэ ў гісторыі чалавечтва не было такой творчай актыўнасці народных мас, якая наглядзецца сёння ў нашай краіне. Кожны савецкі чалавек — творчы дзеяч, вырашальнік усіх надзённых дзяржаўных задач на карысць свайго народа і ўсю прагрэсіўнага чалавечтва.

Усе нашы поспехі дасягнуты дзякуючы мудраму кіраўніцтву Камуністычнай партыі. Мы самыя шчаслівыя на зямлі тым, што жывем і працуем разам са сваёй партыяй — рэдукам, гонарам і сумленнем нашай эпохі.

САВЕЦКІЯ пісьменнікі, дзеячы мастацтва і культуры жывуць, працуюць і творыць разам са сваім народам. Для іх няма больш высокіх ігарасоў, чым ітатарскія партыі і народы, чым служэнне свайму рабочаму класу, працоўнаму сялянству і ітатарскім. Наш пісьменнік — прадстаўніц новага сацыялістычнага грамадства, які выніша з глыбін народнага мас. Яго прывязанне, яго мота — расказаць мільняны аб тым, што адчуваюць і перажываюць савецкія людзі, праўдліва, ярка адлюстравані ў мастацкіх творах наш сёняшні дзень, намалываць вобразы сучаснікаў, пра якіх бы ўведалі людзі праз сотні, тысячы год, раскаваць аб іх жыцці, поўным неабвышні хваляючых падзей, людской радасці, светлых думак і пачуццяў. Толькі той, хто жыве гэтым прывязаннем, хто ўвесь свой талент аддае мастацкаму ўвасабленню вобраза народа-героя, каваў нашай светлай рачынісці з усёй яе шматграннасцю і асабліваці, заслужыць панагу і любоў шматлікага чытача, заваявае папулярнасць і аўтарытэт сярэд шырокіх мас. Той жа, хто ўвесь час корпаецца ў сваіх вузкасабістых перажываннях і не бачыць да імі магутнага поступу пераўтваральнай жыцця, будучыні камуністычнага грамадства, назаўбядзі застанецца ў хваце свайго грамадства, будзе забыты ім, бо такі чалавек не здолее заўважыць у жыцці новае, навіскайнае, прыгожае, у простым чалавечку — героя-сучасніка.

Апошні год быў поўны яркіх незвычайных падзей не толькі ў грамадскім жыцці краіны, але і ў жыцці савецкай літаратуры. Выступленні Першага сакратара ЦК КПСС М. С. Хрушчоў «За цесную сувязь літаратуры і мастацтва з жыццём народа» і з'явіліся праграмным партыйным дакументам для ўсіх творчых работнікаў, узабацілі нашу літаратуру ідэйна і яшчэ больш наблізілі яе да жыцця народа. За гэты час абмяліся III і IV пленум прэзідыума Саюза пісьменнікаў СССР, а таксама пленум рэспубліканскіх пісьменніцкіх арганізацый, на якіх былі адзінадушна асуджаны нігілістычны і рэвізіянісцкія настроі пасоўных пісьменнікаў. Раманні гэтых пленумаў заклікалі ўсе творчы сілы да барацьбы за высокую ідэйнасць нашай літаратуры, за вернае служэнне народу, да згуртавання літаратараў вакол Камуністычнай партыі і яе ленынскага ЦК. Апошні, IV пленум прэзідыума ЦК СССР прайшоў з асаблівай актыўнасцю, пад сцягам прыніскавай партыйнай крытыкі, пад сцягам барацьбы за росквіт усёй нашай ітатарскай савецкай літаратуры. З трыбуны пленума прагучаў Зварот савецкіх пісьменнікаў да Цэнтральнага Камітэта КПСС, у якім яны выказалі ўдзячнасць сваёй партыі за падтрымку, якую яна заўбядзі аказала пісьменнікам у барацьбе з усімі тымі, хто імкнуўся пасеяць сарод іх ідэйны разгал.

Падарожы высокаму ацэнку заслугам нашай савецкай літаратуры як актыўнай памочніцы народа ў камуністычным будаўніцтве, партыя вучыць нас заўбядзі прыслухоўвацца да голасу чытача, да яго запатрабаванняў, трымаць вострай сваю ідэалагічную зброю, быць заўбядзі ідэйна патрабавальнымі і пашаючымі ў вырашанні творчых спраў, выходзячы з прыніскавых партыйных павязі.

ПІСЬМЕННИЦКАЯ арганізацыя Беларусі як неадрыўная частка ўсёй ітатарскай савецкай літаратуры ідзе да свайго IV з'езду, які павінен адбыцца восенню гэтага года, небывала ўрашай у творчых адносінах, ідэйна загартаванай. За апошнія пасляваенныя гады яна вырасла не толькі жысця, але і колькасця. У яе шэрагі ўвайшла свежыя малады сілы, якія прышлі з самых глыбокіх нетраў народа. Многія з іх паспелі ўжо заявіць аб сабе як сапраўды таленавітыя пісьменнікі, якія хочуць і могуць сказаць сваё, новае, чаго яшчэ не казалі да іх.

Аб дасягненнях нашай беларускай літаратуры, яе прозы, паэзіі, драматургіі, і аб тых недолках, якія яшчэ ёсць у нас, шмат гаварылася на апошнім пленуме прэзідыума Саюза пісьменнікаў БССР. У пачатку красавіка гэтага года адбудзецца наступны, IV пленум прэзідыума ЦК БССР, які вядзе вынікі апошняга літаратурнага года і абмяркуе рад творчых пытанняў у сувязі з падрыхтоўкай да рэспубліканскага і Усеаўскага з'езду пісьменнікаў.

Сёння мы можам з годнасцю сказаць, што апошні год быў для нашай беларускай літаратуры вельмі ўражальным. Амаль усе пісьменнікі маюць у сваёй працы намала здабыткаў. У гэтым годзе імі створаны рад буйных твораў, які прыцягнулі ўвагу шырокага кола чытачоў. Дзяржаўнае вы-

давецтва БССР выпусціла многа новых кніг, сярэд якіх раманы «Калі зліваюцца рэкі» Н. Броўкі, «Крыніца» І. Шамякіна, «За годам год» Ул. Карпава, «Світанне» А. Чарнышэвіча, апавесць А. Кулакоўскага «Перад усходам сонца» і інш. Акрамя таго, у часопісах закончылі друкаваць свае буйныя творы М. Лынькоў, Т. Хадкевіч, амяцілі апавесці А. Асіпенка, І. Науменка. Добра напісана і ў жанры апавядання пісьменнікі Я. Скрыган, А. Васільевіч, І. Дубоўскі, А. Пальчэўскі, Я. Васільевіч і інш. Парадаваў чытача новымі творами і нашы паэты М. Танк, П. Панчанка, М. Лужнін, А. Александровіч, М. Калачынскі, К. Кірэнка, А. Валевіч, С. Грахоўскі і інш. Асабліва актыўна працавала ў мінулым годзе наша паэтычная моладзь. У часопісах «Полымя», «Беларусь» і «Малодсць» з'явіліся цыклы вершаў маладых паэтаў А. Наўроўскага, Ул. Паўлава, Я. Крупныя, першая паэма Ул. Найдзевіча «Вясновы бароны» і інш.

Напіраецца значнае ажыўленне і ў беларускую драматургію. На працягу аднаго толькі года тэатры рэспублікі паставілі адзінаццат арыгінальных беларускіх п'ес, сярэд якіх «Святло з Усходу» П. Глебі, «Галоўная стаўка» К. Губаровіча, «У бітве вялікай» А. Маўзона, «Гор дзясцініцы» П. Васільевіча, «Панары-кветка» І. Козела, «Юныя месціны» А. Гутаровіча і Ул. Хазанскага, «Выбух» М. Алтуховіча і М. Гарулькі.

Надаўна Віцебскі тэатр паказваў прэм'еру на новай п'есе К. Крапіва «Людзі і д'яблы». Рыхтуецца да паставы п'есы А. Макаёнка «Каб людзі не журыйліся», новай п'есы напісана І. Шамякіна, І. Мележ і інш.

Поспехі ёсць, і немалыя. Але нам недыка супакойвацца. У нас ёсць яшчэ і сур'ёзныя недолкі ў творчай рабоце. Некаторыя праанкі і паэмы адходзяць ад надзённых тэм нашай сучаснасці, захапляюцца пераважна ітатарнымі лірыкай, бытапісьніцтвам. Безумоўна, нашаму чытачу патрэбны і добры лірычны вершы, і творы на бытавыя тэмы, але каб гэта былі творы, прасякнутыя светлым, гарачым пачуццём любві да чалавека, да яго стваральнай працы. Пісьменнік, паэт, аб чым бы ён ні пісаў, павінен зыходзіць з надзённых запатрабаванняў чытача, пісаць пра савецкіх людзей з душой, вясці разаму аб іх жыцці, працы і подзвігах на высокім мастацкім узроўні.

У літаратуру, як адзначалася вышэй, ідзе здольная моладзь. Да яе трэба ставіцца любоўна, уважліва, царпліва вучыць і выхоўваць. У нас жа часам назіраюцца найважлівыя адносіны да моладзі не толькі з боку пасоўных людзей, але і рэдакцый.

У мінулым годзе ў часопісе «Полымя» быў надрукаваны цыкл вершаў з'яўляюцца маладога паэта Ул. Караткевіча, які прадуе настаўнікам у Оршы. У гэтым цыкле побач з добрымі вершамі былі і такія, у якіх, як ужо адзначалася ў нашым друку, заўважаліся некаторыя хібы, фармалістычныя памылкі. Рэдакцыя часопіса «Полымя», рыхтуючы вершы да друку, не дапамагла Ул. Караткевічу пазбаўцца ад гэтых памылак. Творы маладога паэта можна і трэба было крытыкаваць, але не так, як гэта зрабіла Аршанская раённая газета, якая амаль усе вершы паэта палічыла заганымі, не заўважыўшы таго добрага, што ў іх ёсць. Такая крытыка, вядома, не прыносіць карысці, як не прыносіць карысці і тое, калі рэдакцыя, друкуючы творы маладога аўтара, ставіцца да іх непатрабавальна.

Моладзь трэба вучыць майстэрству на лепшых узорах нашай класічнай і сучаснай паэзіі, выхоўваць у яе высокі паэтычны густ. Нарадзі ж у нас яшчэ аўляюцца творы, блізкія да іраў фармалізму, творы, у якіх гарачае павычанае апісанне жыццёвых з'яў, шчырае пачуццё ў паэзіі падмацацца абстрактнымі вычварнымі вобразамі, голай траектыі.

Шмат яшчэ нам трэба вырашыць і іншых надзённых пытанняў літаратурнага жыцця, праблём далейшага развіцця нашай літаратуры па шляху сацыялістычнага рэалізма, па шляху ўмацавання яе сувязі з жыццём народа.

МЫ ЧАСТА гаворым і пішам аб сувязі літаратуры з жыццём. І гэты зразумела. Кожны з нашых пісьменнікаў клопацца аб стаце сваёй літаратуры, аб тым, каб на меры свайго таленту ўнесці свой асабісты ўклад у яе творчыя здабыткі. Яшчэ больш правільна гэтага клопаты пасля XX з'езду КПСС, калі перад савецкім народам адкрыліся небывалыя перспектывы для росту яго творчых сіл, яго духоўнага і матэрыяльнага жыцця, поспеху ў камуністычным будаўніцтве. У нашай літаратуры яшчэ аўляюцца часам пасоўны і шэрыя творы.

Гэта адбываецца, па-першае, таму, што некаторым пісьменнікам сапраўды не стае дасканалата, усёбаковага ведання жыцця і ўдумлівай, уважлівай працы над творами. А, па-другое, таму, што рэдакцыі нашых часопісаў, газет, выдываюць часам непатрабавальна ставяцца да аўтараў, робяць ім скідку на маладосць.

(Працяг на 2-й стар.)

Старшыня калгаса імя Калініна Якаў Васільевіч Аляксанкін раскавае экскурсантам з Антонаўскага раёна аб вялікіх магчымасцях калгаса ў сувязі з набываннем для арцелі трактараў і іншай складанай сельскагаспадарчай тэхнікі.

На здымку (злева направа): Я. Аляксанкін, старшыня калгаса імя Чкалова В. Маркоўскі і імя Карла Маркса М. Гардзевіч, сакратар партарганізацыі Антонаўскай МТС А. Дзехцяроў і дырктар гэтай жа МТС А. Сыцько.

Фота І. Шышко.

чырвоная-бурая каровы, у другіх — кастрамкі.

Антоньліцы цікавацца ўсім: колькі малака даюць каровы, калі і дзе іх купіла.

Якаў Васільевіч падрабязна адкавае на гэтыя пытанні:

— Яшчэ ў 1955 годзе купілі першыя пеміяныя кароў у Літве і ў Кастрамскай вобласці. Некалькі дзесяткаў маладзкіх, а цяпер, бачыце, маем больш, чым 300 кароў, добрую ферму...

— Не кожны ж калгас мог набыць кастрамкі, — перабівае старшыню адзін з экскурсантаў. — Вунь у вас і будынкі амаль усе выфармаваны крыты. Дзе вы яго столькі браці?

Якаў Васільевіч, разведзчы рукамі, усміхаецца:

— Захоцат, дык знойдзеце. Не трэба ў шанку спаць, чакаць ля мора пагоды. І пеміяныя жывёлы і шыфер не з'падалі куплены, а па нарадах, законах. Іншы гаспадар чакае, каб яму гатовенькае ў рот паклаці. І пакувае дачакаецца, дык, глядзіце, з нічым і застаецца.

Адзін з антонаўцаў — дырктар МТС Антон Сцяпанавіч Сыцько — высокі, малады мужыччына, падміргнуўшы прыяздому дзядзюку, па-амоўніцку прапашаў:

— Чуеш, Гардзевіч, не спі ў шанку, тартуй бутэ, — і тыцнуў пальцам у бок бычкю-кастрамкі.

Старшыня Антонаўскага калгаса імя

З 19-га па 21-е сакавіка ў Мінску праходзіў сход Акадэміі Навук БССР прысвечаны вынікам навукова-даследчай дзейнасці Акадэміі за мінулы год. На сходзе былі абмеркаваны планы работ істэтитутаў на бягучы год.

На здымку: група ўдзельнікаў сходу (злева направа): Ф. Вінакураў, К. Крапіва, П. Броўка, М. Лынькоў, В. Купрэвіч, П. Глеба, І. Гутару, Н. Несціроўніч.

Фота Ул. Крука.

У бібліятэцы лесаўчастка

Калі ў двары Бахтанскага лесаўчастка Юрашкіўскага раёна сёння гул матораў машына-лесавозаў, трактараў, паўважных кранаў ды ў дамах рабочых загараюцца яркія электрычныя агні, у бібліятэчку збіраюцца рабочыя і служачыя.

Іх тут чакае бібліятэчка-камуністка Алена Аламаўна Сакаловіч. У бібліятэчку заўбяды чыста і ўтульна. Звыш 2 500 кніг палітычнай, мастацкай, навукова-папулярнай, сельскагаспадарчай і іншай літаратуры разлівае бібліятэчка. Чытачамі яе з'яўляюцца амаль што ўсе рабочыя і служачыя прапрыетамства.

Адзін з найбольш актыўных чытачоў бібліятэкі — матарыст электрастанцыі Мі-

М. БЕЛЬСКИ.

Патрэбен зборнік аб камсамоле

(ПІСЬМО У РЕДАКЦЫЮ)

У гэтым годзе наша краіна адзначае знамянальную дату — саракагоддзе Ленінскага камсамолу. У гэты грамадзянскі і Вялікай Айчыннай вайны і ў гэты мірны стаў раўнялы працы камсамол Беларусі ўнёс а вялікую сторуку ў тэрыічны летанік барацьбы і перамог савецкага народа.

Беларускія паэты і пісьменнікі напісалі выдатныя творы, паэмы і песьні пра геранічныя справы камсамолу і моладзі Беларусі, праславілі яго мужнасць і бесстрашнасць у барацьбе з ворагамі, палымую любовь да савецкай Радзімы, выдатныя поспехі ў мірнай стараларнай працы.

І гэты творы рабілі і робяць добрую справу. Яны вучаць, як трэба любіць савецкую Радзіму, выходзячы савецкі патрыятызм. Хто з хваленнем не чытаў такіх творы, як паэма «Так пачыналася маладосць» П. Броўкі, апавесць «Носбіты нянавісці» (пра слухіх партызан) П. Галавача, «Песьня пра дзюжорскіх партызан» А. Жаўрука і А. Ушакова, «Варану Валя» А. Камсамольскі білет» А. Кулішова, вершы П. Глебы, П. Панчанкі, В. Таўлая і інш.

Але многія з гэтых твораў сталі бібліяграфічнай рэдкасцю. Напрыклад, напрыклад, працягваюць хоп бы тую ж «Песьню пра дзюжорскіх партызан» А. Жаўрука і А. Ушакова? Не знойдзецца.

А чытач маладога пакалення аб такіх творах, мабыць, і ўздзення не мае. А гэтыя ж вершы належыць пару пазітаў, якія аддалі не толькі сваю незабытую песьню на ўзбярэжжы савецкага народа, але і сваё жыццё ў суровай барацьбе за існасць Радзімы.

Настава патрэба выдаць зборнік лепшых твораў беларускіх пісьменнікаў і паэтаў аб камсамоле Беларусі, яго геранічным жыццём і амаліні.

В. ШКРАБА, выкладчык гісторыі Рашайскай СШ Сапоцкінскага раёна.

НА КНІЖНАЙ ПАЛІЦЫ

У Дзяржаўным выдавстве БССР выйшлі а друку і наступілі ў продаж наступныя кнігі мастацкай, дзіцячай і музычнай літаратуры:

«Маякоўскі ў Беларусі». Зборнік. Пад рэдакцыяй Пятруся Броўкі. Укладальнік Яўдзім Садюк. Мастакі І. Раманоўскі. Тыраж 4 тэс. экз., стар. 156. Цана 2 руб. 50 кап.

Пятро Прыходзька. «Пасля развітання». Вершы. Мастак І. Немагай. Тыраж 4 тэс. экз., стар. 132. Цана 3 руб.

Ілья Гурскі. «У вялікай дарозе». Аповяданні. Мастак П. Калінін. Тыраж 10 тэс. экз., стар. 228. Цана 3 руб. 45 кап.

Алена Васільева. «Вечная тэма». Аповесць і аповяданні. На рускай мове. Мастак П. Калінін. Тыраж 30 тэс. экз., стар. 428. Цана 9 руб.

М. Пасядзюк. «Па вайных сьнежках». Документальны аповесць. Мастак П. Калінін. Тыраж 20 тэс. экз., стар. 136. Цана 2 руб. 80 кап.

М. Наско. «Жыць з намі Ленін». Для хору а ф-на. Словы Я. Коласа. Тыраж 1 тэс. экз., стар 4. Цана 50 кап.

ПА СЛЯДАХ НАШЫХ ВІСТУПЛЕННЯў

«Ці так трэба гандляваць кнігай?»

У змешчаным пад такім загалоўкам пісьме («Літаратура і мастацтва» ад 21 снежня 1957 года) гаворылася аб недахопах у рабоце Васілішкаўскага культмага па продажу сельскагаспадарчай і мастацкай літаратуры. Як наведвалі рэдакцыю ў Гродзенскай абласкаўскай філіялі, падзеянні ў пісьме, сапраўды мелі месца. Матэрыялы правярылі былі амерыканцы на пасяджэнні праўлення Васілішкаўскага райсаветаўсаюза. За абмяжыванні адносін да пакупнікоў і дапушчэння недахопаў у рабоце на загадка кудымага тав. Бернадзкіга наладзіла адміністрацыйнае спаліненне. Папоўнілі асартымэнты літаратуры, якая цалер без затрымаў адпачоўскага пакупнікам. Завазена літаратура ў Навалворскі і Васілішкаўскі сельмагі. У Васілішкаўскі сельмагі літаратуру рэалізуюць кнігагошы.

Пры сутрачы значы

Прыватныя рук тваіх.

Пальцы рук, праз якія працаваліся змаглі і... медзікі, зоры і... крыўда, сонца і... серабро — гэта і смялі, і нова, і пачынаць у тым разуменні смяліся і пачынаць, якое пазвалілі ўсе вялікія паэты ад Міхалевіча да Маякоўскага. Што з'яўлялася вынікам чалавечым у тым разуменні пачынацца, якое прытрымлівацца Танка? Чалавечы накіраванасць пачынаць, як магутнага сродку аб'явіўся людзей, адналіня іх у сумеснай барацьбе за існасць, за будучыню. Калі пачаў піша, што пальцы яго рук аргубілі настолькі, што ён не адрозніў між другіх прыватныя друга, дык гэта гуцьця прапракам самому сабе, «самакрытычным» наліманам аб чужасці да таварыша, аб аўсабданым умени адрозніваць «між другіх» кожнага чалавеча пасадбоку.

Быць патрэбным людзям, служыць людзям — у гэтым іскенні тагата главоны пафас кнігі «Каб ведалі». Паст хоча, «вядзюшы» да іх, вастацца слупом верастышым, у якога другія падарожнікі «заўважыць» да дарогі пачынаць б. Ён звяртаецца да сабараў гісторыі і фальклору, у якіх вобораў высокі ілаз служэння народу да героя славазнага народнага апусу Яносіка і легендарнага беларускага мастака Люцыяна Таполя. Вершы на гістарычны і фальклорны тэмы не выгладзілі чужароднымі ў зборніку пасляваенных твораў Танка, яны сведчаць аб іскенні пачынаць адзіным паглядом ахвіць, у адзіным, але шматгранным вобразе ўвеквечыць праўдзены народна шлах з пад прыгнечу да волі, з сьмерці да сонца.

Не будзе перабольшваннем, калі мы скажам, што невялікая па памерах «Песня Яносіка» заключвае ў сабе змест, якой халіла б на шырокіх эпічных творах. Піль раздзелаў вершы, піль кампазіцыяна закочаных частак маналага, кожная з якіх пачынаецца словамі «Эх, каб ведаў я, хлапчына», вельмі паслядоўна развіваюць думку героя, крок за крокам уздымаюць тэ да вышэй сямінальнага пафасу. «Эх, каб ведаў я, хлапчына», «але мя блукае доля», — пачынае герой, — «зе якіх шлах хлапчына мая халіць чарнабарва, каб у наступнай страфе перайсці да матыву сьлядынай барацьбы з панамі-магінтамі.

Аўтар не мадрнізуе вобраз Яносіка і ў поўнай згодзе з праўдай гісторыі і фальклору надае рэвалюцыйнасці героя

Дэкада грузінскага мастацтва і літаратуры ў Маскве

24 сакавіка ў Маскве пачалася Дэкада мастацтва і літаратуры Грузіі. За мінулае 20-годдзе гэта ўжо другі, але больш шырокі агляд творчых басінаў нацыянальнай грузінскай культуры. Прадэстаўляюць братняе рэспублікі — пісьменнікі, арганы, кампазітары, мастакі — пазнамаць маскоўскага гледача з лепшымі ўзорамі сваёй творчасці.

Сталіца ўцяла сустрэла паслядоўна генеральную Грузіі. Гасцей садзіла ад ініцыятары культуры СССР Н. А. Міхалевіч. Ад імя маскоўскіх арганізацый і пісьменнікаў выступілі народны арганіст СССР Ю. Завадскі і сакратар праўлення Саюза пісьменнікаў СССР С. Смірнов. Грузінскі паэт І. Авашідзе і народны арганіст СССР В. Чабукіані горава падзякавалі за цёплую братнюю сустрэчу.

Літаратурная частка Дэкады пачынаецца арганістамі вечарам у Калоніях за Дамой Сакоаў. Затым адбудзецца сусветна маскоўскай з грузінскіх паэмаў і праказаньняў. Больш чым 60 пісьменнікаў пачынаюць на прадырмах сталяў, у падсаконных калісах, у навукадальных установах, з 24 па 29 сакавіка ў Саюзе пісьменнікаў будзе праходзіць амерыканска-грузінскай літаратурнай Дэкады прымаюць удзел 15 тэатральных і музычных калектываў рэспублікі. Тэатр оперы і балету імя З. Паліашвілі паказа маскоўскаму класічнаму грузінскаму оперу Д. Тарадзе «Нявеста поўнак», прысвечаную істарычнай дружбе рускага і грузінскага народаў, балет «Атэла» А. Мачаварані і інш. Тэатр імя Руставелі прыгэе ў сталіцу «Пара Дэкада» Сабока і іншыя спектаклі.

У дні Дэкады будзе адкрыты дзве вялікія выставкі: выдатнага мастацтва — у Акадэміі мастацтваў СССР і кніжная — у Дзяржаўнай бібліятэцы СССР імя У. І. Леніна.

Да Дэкады выдодзена больш 150 кніг класічнай і сучаснай грузінскай літаратуры. Маскоўцы змоўць набыць іх ва ўсіх кніжных магазінах сталіцы.

На ўрачках Масквы адманіструюць набылі значныя творы грузінскай кінематографіі, выпущаныя студыяй «Грузія-фільм» у ашыня год.

Фрыдон ХАЛВАШЫ

Наш берэг

У тумане тоня ночы морак.
І расце ў тумане даль.
Не бачна зор,
Згараў зоры.
Як гром літаўраў, рокат
хвалы.
Ахутан свет смугой
сяяноў.
Як карабель,
Замая павые.
Злачэна ўжо,
Што дымам бою
Пакрыта неба ў сіняе.
Як палуба,
Тут моцны берэг,
Хай ное наўкол,
Хай воч штом,
Яго гуман не ўкрме шары,
Не змые
Дзікіх хвалы напор.
І адступае штом і бора,
Змрок не ўтрмаецца ніяк.
Узнят наш берэг,
Як трыбуна,
І светлы берэг,
Як маяк.
Пераклад М. Аўрамчыка.

Зялёная песьня

У свеце намі —
Там,
Дзе спее пшаніца,
Там,
Дзе іскрыцца гарачая сталь,
Там,
Дзе халодная ў полі крыніца,
Там,
Дзе героі адчынена даль, —
Песьню псе маладосці.

У свеце чужым —
Там,
Дзе працы шукаюць,
Там,
Дзе каналы цякуць па касцях,
Там,
Дзе нявольні і цемра глухая,
Нават і там, у далёкіх краях, —
Песьню псе маладосці.

Хай жа пад сонцам жыццёвым рапанем
Хваліць зялёнай, што ў моры шуміць,
Шумам зялёным для ўсіх закаханых
Песьня ад краю да краю ляжыць.

Хай непадобны скурай сваёю
Соты для друбы працігнутыя рук, —
Мужнасцю, сілай падобны, крыжам
Рукі, якімі масцілі мы брук.

Пераклад П. Прыходзькі.

ХОР СТОГАДОВЫХ СТАРЫХ

На захадзе Грузіі, уздоўж узбярэжжа Чорнага мора, раскінуўся вузкім краем — Абхазская аўтаномная рэспубліка. Зямля гэтая славіцца не толькі адрэна зялёнымі нівамі. Старожыны краі багаты песьнямі і танцамі. Многія з іх пачуе сталіца нашай Радзімы ў дні Дэкады грузінскага мастацтва. Пра свае творчыя поспехі будзе рапартаваць Дэкадзе не зусім звычайны ўзельнік мастацкай самадзейнасці — стогодвы стары.

Хор старых створаны нядаўна — два гады назад. Але за гэты час ён ужо не раз выступаў перад слухачамі сталіцы Грузіі і цалер вядомы далёка за межамі рэспублікі. Назва хору адпавядае сапраўднасці. У самадзейнасці ўзельнік 25 старых абхазцаў. Самому старэйшаму з іх — Асману Джыніа нядаўна споўнілася 120 год. Антон Пілі і Мачук Алейба — аднагодыкі, ім па 107 год. Неабавязе сто год споўніцца Халжарату Ашубе. У яго многа аднагодыкаў.

Есць у самадзейным калектыве і «моладзь». Гэта 67 Чалаз Мархалія. Яму 67 год. Мархалія не толькі спявае, але і добра танцуе. Рэжысёр і іцым рэпертуар хору стогодвых старых. Праграма канцэрта складаная з геранічных і рэвалюцыйных песьняў, танцаў, дэкламацыі.

Танцоры Чалаз Мархалія, Малдан Сакавія выконваюць старалінія вясельныя танцы. Хор і танцы суправаджаюцца музыккай. Асабліва папулярны ў Абхазі сымчыковы народны інструмент ахтэра. На ім папулярна іграе Мачук Алейба.

Стогодвы ўзельнікі самадзейнасці не толькі выконваюць народныя песьні і танцы. Яны самі — зборальнікі народнай мудрасці, самі складваюць песьні, самі пішуць для іх музыку. Так, Асман Джыніа толькі за апошнія гады напісаў некалькі песьняў. У ёй шая з іх — песьня пра мір. У ёй стары Асман ачыкаў думкі не толькі абхазскага народа, але і ўсіх працоўных нашай краіны. Вось прэстыж, але сутыкнуўся яго, паэта, духоўнага папярэдніка, творцы пералавой культуры і генеральнага ўсіх маючых. Аўтар не пераапрацавае ў аднаго героя, не ператварае дзюжорска асобу ў простага рулары свая іды, яго дастацока скажаць, што да вясельна дэсэрбу — Сіптан з Харытонам, ды і сам Таполя паходзіць з Мядзельшчыны, з той самай Мядзельшчыны, што частавала паэта ўзраччым на траншчы першым пасляваенным хлебом, каб мы адчулі істныны рух гісторыі, ён непарыўна сувязь з сённяшнім днём. Навунасць у пэме воль гэтага аўтарскага разумення гісторыі, як працэсу непарыўнага і арганічнага надае іды твора вельмі актуальнае гунаенне, твора ў іцым — неабходнае завершанасць усіх элементаў зместу і формы. Свабодна, шырока ўбарочу ў сабе самыя разнастайныя дэталі пейзажу, побыту, псіхалогіі эпохі, разгортаецца апаўдальным пішчотным харэя пэмы, не зарыфмаваны Танкам, відаць дэталі таго, каб узмашчыць жываціна, малаўнічы функцыі вершы за кошт яго гучавых элементаў.

Калі ж чалавек узяць зборнік Танка «Каб ведалі», калі разгледзець яго завершаную кнігу пазілі, дык мы раей за ўсё ўбачым якраз багачце і шырыню ўсіх элементнаў стыхаў: жываціна і гучавых, інтанцыйных і рытмічных, страфічных і жанравых. Думаецца, што гэтае багачце стыхаў, яго пачынаць сінтэма стыхаў у непарыўнай залежнасці ад шырыні аўтарскага погляду на рэчаіснасць, ад яго ўмення бачыць свет існасці і ўсеабмяна.

Пачнем з вобраза, гэтага першалачатковага элемента мастацтва наогул і пачынаць у прыватнасці. У дэсэрбуўскай творчасці Танка не заўбам зліналася вобраз як жываціна-пачуццёвы аляпак жыцця і вобраз як катэгорыя псіхалогічнага, інтэлектуальнага. Лепшыя вершы з кнігі «Каб ведалі» не маюць гэтай раздволенасці. Тут думка і пачуццё пачуць пабач, канкрэты вобраз перадае як вонкавае аблічча «факту», так і «эпісалога» (карыстаючыся тэрміналогіяй А. М. Горькага), яго «другі план».

Вось, напрыклад, верш «Міны». Аўтар малое імячына міны, выкінуты на берэг і абсыкоджаны савецкімі мірамі. Мы бачылі гэтыя міны на польскім і нямецкім узбярэжжы Балтыкі. Вонкава гэта выгладзіла зусім так, як апісана пачуццёвым чарахалі дрэмлючы на валды, і пахаліваў чакі ачынаючы на іх... з чым не сюжэт для фотазвода на тэму

НЯСПРАЎДЖАННЫ СПАДЗЯВАННІ

Многія гамлячаны чакалі спектаклі «Абрыў». Смедлаз тэатра радвала і адначасова надражывала. Вось адбываецца сутрача з Верай, Марфінай, бабубынай Таціянай Маркаўнай, Райскім, Маркам Волахавым.

Інсценіроўка рамана Н. Гарчаковым можна прынаць у асноўным удадай. І гэта зусім не азідуле: твор настолькі драматычна па зместу, што аўтару інсценіроўкі не прыходзілася кожны-небудзь «дапрацоўваць» яго. Не выпадкова «Абрыў» лічыцца нашым літаратурна-наўдзім падчынай стаючай з явай на шляху развіцця апычана рускага рамана.

Н. Гарчакоў пакаў у аснову драмы барацьбу старога з новым — псіхалогічнаю драму Веры і гэта зраўмава. Караленка пісаў пра гераіню Ганчарова:

«Яго Волахаву — не жыць вобраз, але яго Веры — жыла... У ёй ачынаецца тое, што перажывала тагачаснае маладое пакаленне, калі перад ім упершыню мільгаву покліч новай, зусім новай праўды, што ідзе на амену асновам бабубычнай мудрасці».

У інсценіроўцы Марку Волахаву не зусім пачынавала. Захалпенне Волахаву рэвалюцыйнай літаратурай, якую ён распаўсюджваў сярод моладзі, амазь зусім выспада з інсценіроўкі.

Дзе стварэцца ўражанне, што Вера больш за ўсё гаворыць, а між тым гэта ачынаецца ўласна: Райскаму. Арыстыка гаворыць нека на адной нощы. Між тым, Вера ў рамане прынаецца Райскаму: «Я ўсё маўчу, нам прыходзіцца гаварыць аднаму». Трэба больш карыстацца паўмамі. Арыстыка не аўдзім ўчые перадаць дзюжорскіх стай герані. Таму, напрыклад, сцяна з Райскім, калі той не пускае Веру да Марка Волахаву, хутчэй нагадые медальніку, чым неперадольна пачуць Веры да любяга. А фінал? Няма і наміку на тое, што Вера толькі насова ўіцымлірылася і прымырлася за бабубычнай мудрасцю. Няўжо яна пойдзе за «абстрактным» дэспрамыслотцам Тушыным?

За Маркам Волахавым (артыст В. Турчакіў) і Тушыным (артыст М. Яноўскі) не ачынаецца іх спраў. І хоць арыстыка іграць старанна, ім не ўдаецца пачуць паўнага схематычнаму вобразу. Першы з іх, акрамя пачынаць грошай і аляпак без апаўдзі іх удадзілікам, заняты прапаведваю «права свабоднага абмену ў калоніі», каб сарваць і гэтае «аблічча» — Веру. Другі — «рускі, сумленны, кемлівы мядзведзь» — таксама пахае Веру і тае аду на Марка, што нават замае нейкі піль.

Гэта ж у некараці ступені датычыць і Райскага ў выкананні артыста А. Сітка. Знешні мадонак ролю бездаркоры, як і ў артыстаў Турчаківа і Яноўскага. Райскі — Сітка больш мюагранны вобраз. Ён і рамантык, паклонік прыгажосці, і «сталічная штурка», і мастак, і музыкант, і высакародны чалавек у сцяне з Тычковым. Значна цяжэй утадуць у Райскі — Сітка «сцяна Абломова», які нахай сабе і «пачнуўся»: «але справы ў нас, у рускіх, няма, — выршыў Райскі, — а ёсць міраж справы».

Больш удаіся ішчы вобразам. Добра іграць артыстка В. Манушэўская ролю Марфіны і артыст Д. Пракопенка ролю Вікенцьева.

Што датычыць складанага вобраза Таціяны Маркаўнай Беражковай, то ў асобе вопытнай артысткі Л. Калюжнай ён знаходзіць удумлівага і таленавітага выканаўцу. Гладзіць на анергію і ўвешную хаду па сцяне артысткі і ўздымае вальную бабубу. Загародчы артыстка сакавітай мовай — перад намі разумна Тацяна Маркаўна.

Арыстыка добра перадае і іванскаю фанабурстасць Таціяны Маркаўнай, і ае ачыты прыгожыні (эпізод з Марыялай). Л. Калюжная ў асноўным ачынае карыстацца мастацкімі сродкамі для ўвасаблення вобраза на сцяне. Але ў пачынаць месца, нам здаецца, ёй адрэдавае ішчы раз густ.

Выкананне артыстамі другарадных ролей прырачываў не выклікае.

Ц. КАЖАМЯКІН.

Нам пішучь

У Веткаўскім раённым Доме культуры праведзены семінары культработнікаў. Загледчы хат-чыталень і сельскіх клубаў падзяліліся вопытам работы. На семінары разамучаліся новыя харавыя песьні, беларускія народныя танцы.

У Доме культуры Дубровенскага раёна створаны гурток духоваў музыкі. Пераважная большасць узельнічкова гуртка — юнакі. У публічна дні і галдыня яны рэгулярна наведваюць заняты, якімі

кіруе мясцовы музыкант-аматар Ф. Кароткін.

А. МАЦЫЛЕВІЧ.

Пры Сапоцкінскай раённай газеце «Ленінскі сцяг» створана літаратурнае аб'яднанне. У яго ўвайшло 10 пачынаючых літаратараў.

Е. ГОЛЬСКІ.

Драматычны калектыў Полацкага гарадскога Дома культуры пачаў рэпертуараць пэсу «Партызаны» К. Крапіва.

Н. ТЫШЭВІЧ.

На Гомельскім шкловаводе арганізавана дзіцячая сямігодная музычная школа. Для не выдзелены прасторны і светлыя пакой. Тут навуачнаму музыцы дзеці рабочых і служачых завода.

А. ЛЯНКО.

На адмыку: ваяклым самадзейным калектыву прафэзюў Грузіі

Пры сутрачы значы

Прыватныя рук тваіх.

Пальцы рук, праз якія працаваліся змаглі і... медзікі, зоры і... крыўда, сонца і... серабро — гэта і смялі, і нова, і пачынаць у тым разуменні смяліся і пачынаць, якое пазвалілі ўсе вялікія паэты ад Міхалевіча да Маякоўскага. Што з'яўлялася вынікам чалавечым у тым разуменні пачынацца, якое прытрымлівацца Танка? Чалавечы накіраванасць пачынаць, як магутнага сродку аб'явіўся людзей, адналіня іх у сумеснай барацьбе за існасць, за будучыню. Калі пачаў піша, што пальцы яго рук аргубілі настолькі, што ён не адрозніў між другіх прыватныя друга, дык гэта гуцьця прапракам самому сабе, «самакрытычным» наліманам аб чужасці да таварыша, аб аўсабданым умени адрозніваць «між другіх» кожнага чалавеча пасадбоку.

Быць патрэбным людзям, служыць людзям — у гэтым іскенні тагата главоны пафас кнігі «Каб ведалі». Паст хоча, «вядзюшы» да іх, вастацца слупом верастышым, у якога другія падарожнікі «заўважыць» да дарогі пачынаць б. Ён звяртаецца да сабараў гісторыі і фальклору, у якіх вобораў высокі ілаз служэння народу да героя славазнага народнага апусу Яносіка і легендарнага беларускага мастака Люцыяна Таполя. Вершы на гістарычны і фальклорны тэмы не выгладзілі чужароднымі ў зборніку пасляваенных твораў Танка, яны сведчаць аб іскенні пачынаць адзіным паглядом ахвіць, у адзіным, але шматгранным вобразе ўвеквечыць праўдзены народна шлах з пад прыгнечу да волі, з сьмерці да сонца.

Не будзе перабольшваннем, калі мы скажам, што невялікая па памерах «Песня Яносіка» заключвае ў сабе змест, якой халіла б на шырокіх эпічных творах. Піль раздзелаў вершы, піль кампазіцыяна закочаных частак маналага, кожная з якіх пачынаецца словамі «Эх, каб ведаў я, хлапчына», вельмі паслядоўна развіваюць думку героя, крок за крокам уздымаюць тэ да вышэй сямінальнага пафасу. «Эх, каб ведаў я, хлапчына», «але мя блукае доля», — пачынае герой, — «зе якіх шлах хлапчына мая халіць чарнабарва, каб у наступнай страфе перайсці да матыву сьлядынай барацьбы з панамі-магінтамі.

Аўтар не мадрнізуе вобраз Яносіка і ў поўнай згодзе з праўдай гісторыі і фальклору надае рэвалюцыйнасці героя

Пры сутрачы значы

Прыватныя рук тваіх.

Пальцы рук, праз якія працаваліся змаглі і... медзікі, зоры і... крыўда, сонца і... серабро — гэта і смялі, і нова, і пачынаць у тым разуменні смяліся і пачынаць, якое пазвалілі ўсе вялікія паэты ад Міхалевіча да Маякоўскага. Што з'яўлялася вынікам чалавечым у тым разуменні пачынацца, якое прытрымлівацца Танка? Чалавечы накіраванасць пачынаць, як магутнага сродку аб'явіўся людзей, адналіня іх у сумеснай барацьбе за існасць, за будучыню. Калі пачаў піша, што пальцы яго рук аргубілі настолькі, што ён не адрозніў між другіх прыватныя друга, дык гэта гуцьця прапракам самому сабе, «самакрытычным» наліманам аб чужасці да таварыша, аб аўсабданым умени адрозніваць «між другіх» кожнага чалавеча пасадбоку.

Быць патрэбным людзям, служыць людзям — у гэтым іскенні тагата главоны пафас кнігі «Каб ведалі». Паст хоча, «вядзюшы» да іх, вастацца слупом верастышым, у якога другія падарожнікі «заўважыць» да дарогі пачынаць б. Ён звяртаецца да сабараў гісторыі і фальклору, у якіх вобораў высокі ілаз служэння народу да героя славазнага народнага апусу Яносіка і легендарнага беларускага мастака Люцыяна Таполя. Вершы на гістарычны і фальклорны тэмы не выгладзілі чужароднымі ў зборніку пасляваенных твораў Танка, яны сведчаць аб іскенні пачынаць адзіным паглядом ахвіць, у адзіным, але шматгранным вобразе ўвеквечыць праўдзены народна шлах з пад прыгнечу да волі, з сьмерці да сонца.

Не будзе перабольшваннем, калі мы скажам, што невялікая па памерах «Песня Яносіка» заключвае ў сабе змест, якой халіла б на шырокіх эпічных творах. Піль раздзелаў вершы, піль кампазіцыяна закочаных частак маналага, кожная з якіх пачынаецца словамі «Эх, каб ведаў я, хлапчына», вельмі паслядоўна развіваюць думку героя, крок за крокам уздымаюць тэ да вышэй сямінальнага пафасу. «Эх, каб ведаў я, хлапчына», «але мя блукае доля», — пачынае герой, — «зе якіх шлах хлапчына мая халіць чарнабарва, каб у наступнай страфе перайсці да матыву сьлядынай барацьбы з панамі-магінтамі.

Аўтар не мадрнізуе вобраз Яносіка і ў поўнай згодзе з праўдай гісторыі і фальклору надае рэвалюцыйнасці героя

Пры сутрачы значы

Прыватныя рук тваіх.

Пальцы рук, праз якія працаваліся змаглі і... медзікі, зоры і... крыўда, сонца і... серабро — гэта і смялі, і нова, і пачынаць у тым разуменні смяліся і пачынаць, якое пазвалілі ўсе вялікія паэты ад Міхалевіча да Маякоўскага. Што з'яўлялася вынікам чалавечым у тым разуменні пачынацца, якое прытрымлівацца Танка? Чалавечы накіраванасць пачынаць, як магутнага сродку аб'явіўся людзей, адналіня іх у сумеснай барацьбе за існасць, за будучыню. Калі пачаў піша, што пальцы яго рук аргубілі настолькі, што ён не адрозніў між другіх прыватныя друга, дык гэта гуцьця прапракам самому сабе, «самакрытычным» наліманам аб чужасці да таварыша, аб аўсабданым умени адрозніваць «між другіх» кожнага чалавеча пасадбоку.

Быць патрэбным людзям, служыць людзям — у гэтым іскенні тагата главоны пафас кнігі «Каб ведалі». Паст хоча, «вядзюшы» да іх, вастацца слупом верастышым, у якога другія падарожнікі «заўважыць» да дарогі пачынаць б. Ён звяртаецца да сабараў гісторыі і фальклору, у якіх вобораў высокі ілаз служэння народу да героя славазнага народнага апусу Яносіка і легендарнага беларускага мастака Люцыяна Таполя. Вершы на гістарычны і фальклорны тэмы не выгладзілі чужароднымі ў зборніку пасляваенных твораў Танка, яны сведчаць аб іскенні пачынаць адзіным паглядом ахвіць, у адзіным, але шматгранным вобразе ўвеквечыць праўдзены народна шлах з пад прыгнечу да волі, з сьмерці да сонца.

Не будзе перабольшваннем, калі мы скажам, што невялікая па памерах «Песня Яносіка» заключвае ў сабе змест, якой халіла б на шырокіх эпічных творах. Піль раздзелаў вершы, піль кампазіцыяна закочаных частак маналага, кожная з якіх пачынаецца словамі «Эх, каб ведаў я, хлапчына», вельмі паслядоўна развіваюць думку героя, крок за крокам уздымаюць тэ да вышэй сямінальнага пафасу. «Эх, каб ведаў я, хлапчына», «але мя блукае доля», — пачынае герой, — «зе якіх шлах хлапчына мая халіць чарнабарва, каб у наступнай страфе перайсці да матыву сьлядынай барацьбы з панамі-магінтамі.

Аўтар не мадрнізуе вобраз Яносіка і ў по

Прынцыповая размова

На сходзе секцыі беларускіх драматургаў

З выключнай творчай актыўнасцю прайшоў справядлівы пераможны сход секцыі беларускіх драматургаў. У прынцыповай размове, якая разгарнулася на сходзе, былі ўзяты важнейшыя пытанні сучаснага развіцця нашай мастацтва, заданы дзейнай падрыхтоўцы да ўсебеларускага з'езду пісьменнікаў і да 40-годдзя Савецкай Беларусі. Былі таксама закрануты некаторыя пытанні гісторыі беларускага сцэнічнага мастацтва.

Старшыня секцыі К. Губарэвіч у сваім дакладзе асноўную ўвагу надаў разгляду дасягненняў нашай драматургіі за апошні перыяд. Ён адзначыў, што за чатыры гады паступіла на сцэну рэспубліканскіх і абласных тэатраў 21 п'еса беларускіх аўтараў. Многія з іх напісаны людзьмі, якія прайшлі ўжо здольнасці ў галіне прозы або ўпершыню ўдала спрабавалі свае сілы ў новым для сябе жанры (І. Мележ, І. Шамякін, І. Козел, Я. Васільев, М. Алтуховіч, М. Гарудэль, А. Вольскі і П. Макалюк, А. Гутковіч і У. Хазанскі, Е. Пасаў, Р. Раманаў і інш.).

Плэбійны вынікі даў Усеагульны конкурс на лепшы кінасцэнарый і Усебеларускі конкурс на лепшы драматычны твор і оперны лібрэта.

Актыўна выступаючы ў галіне кінадраматургіі А. Куляшоў, А. Кучар, А. Макалюк, М. Біліцкіна, П. Жаркоў, М. Фігуровскі.

Дакладчык спыніўся на арганізацыйнай дзейнасці бюро секцыі па ўмацаванню творчых сувязей драматургаў з тэатрамі. Ён аналізаваў нацыянальны рэпертуар, які быў паказаны на сцэне ў дні 40-годдзя Савецкай Украіны і назваў п'есы, што рыхтуюцца тэатрамі да юбілею рэспублікі.

Сур'ёзныя пытанні закрануў у сваім выступленні К. Крапіва. Ён гаворыць аб становішчы ролі маладога паўнаціннага, якое ў апошні час прыйшло ў драматургію. Спыхваючыся на пытанні мастацтва, прамоўца заўважыў, што значныя тэмы не заўсёды атрымліваюць належнае мастацкае вырашэнне. Есць п'есы са становішчамі літаратурна-мі якасцямі, але напісаны яны без дастаткова ўліку сцэнічнай спецыфікі. П'есы павінны хваляваць шырокую грамадскую і вытворчую спадарожніца на ўсеагульнай арэне. Есць істотная роля паміж разгаворам чытача на творы прозы, які змяшчаюць у сабе п'есу, і гледзячы на п'есу, што паступае на сцэну. У апошнім выпадку пісьменнік непасрэдна адчувае рэакцыю тых, для каго яго твор прызначаны.

К. Крапіва са шчырай цеплынёй гаворыць аб энергіі і глыбокай зацікаўленасці да лёсу беларускага нацыянальнага тэатра, з якім у свой час стаялі першыя п'есы нашых драматургаў — таленавітыя рэжысёры Я. Міроніч, Л. Рахленка, Л. Літвінаў, М. Мішкевіч, М. Зоркаў і інш. Аднак, зазначае ён, дзіпер некаторыя беларускія п'есы часам трапляюць у не агуль спрыяльнае ўмоўнае для іх пастаноўкі, бо ў нас не выхоўваюцца маладыя рэжысёры, нідзе яны не рыхтуюцца. А прафесійны рэжысёр складае аснову і патрабуе шырокага кругавяду. Есць у нас яшчэ такія кіраўнікі тэатраў, якія не зважаючы на тое, каб усе добрыя беларускія п'есы былі пастаўлены на сцэне. Больш бурнаму развіццю нацыянальнай драматургіі, заўважыў К. Крапіва, таксама спрыяла б тое, каб у нас большае колькасць тэатраў працавала на беларускай мове.

А. Кучар крытыкуе кіраўнікоў тэатраў за тое, што яны мала клопацца аб нацыянальным рэпертуары. Рэжысёры ў тэатры і асабліва ў кіно, часта прад'являюць беспаступнае прэтэнзіі на пераборкі п'ес і сцэнарыяў, не заўсёды ўважліва падбіраюць актываў для выканання роляў. Гэта пераборкі бываюць і не дрэнныя, але, нажаль, пісьменнік адчувае, што твор паказаны гледзачам не ў той выглядзе, у якім ён яго задумаў. У кінастудыі мала кваліфікаванай рэжысуры і адміністрацыйна-тэхнічнага персаналу. Невысокі агульны ўзровень многіх фільмаў, якія пастаўлены нашай кінастудыяй.

Прамоўца лічыць недахопам у рабоце секцыі драматургаў недастатковае ўвагі ў працяглае і абмеркаванне прэм'ер («Любіць і дзіць» ў тэатры імя Якуба Коласа, «У бітве вялікай» ў Гомельскім тэатры, «Вух» у Мінскай тэатры і інш.). Ён робіць крытычныя заўвагі на адрасу Упраўлення па справах мастацтва Міністэрства культуры БССР, якое слаба кіруе творчым жыццём тэатраў. А. Кучар таксама адзначае, што прэм'еры на творах беларускай драматургіі ў апошні час не знаходзяцца глыбокае водгуку на старонках нашай драб.

Аб неабходнасці больш чухам і прынцыповых адносін тэатраў і кінастудыі да беларускіх драматургаў, большы павялі да іх творчых прынцыпаў і імкненняў гаварылі на сходзе А. Макалюк, А. Маўзон і В. Палескі.

У тэатрах і канцэртных залах

На наступным тыдні працоўныя краіны адзначаюць 90-годдзе з дня нараджэння вялікага рускага пісьменніка М. Горькага. Да гэтага дня рыхтуюцца тэатры Беларусі і іншых краінаў. Спектакль «Варвары» паказвае Руска драматычны тэатр, які носьці ім'я пісьменніка. Актыва тэатра імя Янікі Купалы падрыхтавала радыёкампазіцыю спектакля «Апошняя».

Піанеры і школьнікі ў дні веснавых канікул сустрэнуцца з актывамі Тэатра юнага гледача. Малеўнікі наведваюцца будучыя паказаны спектаклі «Панарыч-кветка» І. Козела, «Прыгоды Чымавіча» Дж. Раланды, «Юныя іспіўцы» А. Гутковіча і У. Хазанскага і інш.

Сольны канцэрт Т. Нікалаевай (рэжысёр) адбудзецца ў канцэртнай зале Беларуска-кансерваторыі. Будучы выкананы творы Баха, Дзебюсі, Скрабіна.

Выступленне ў Чэрвені

Тэатр оперы і балету наладзіў выязны канцэрт для працоўных Чэрвеня. На сцэне раённага Дома культуры выступілі Л. Александровская, А. Дольскі, В. Міроніч, Н. Давыдзенка, А. Барсукова, Г. Дамітрыў.

У праграму канцэрта былі ўключаны артысты опер, песні і танцы народаў ССРС і краін народнай дэмакратыі, творы савецкіх аўтараў.

А. Макалюк крытыкуе тэатры за прамінуўшы наступіражэнні да п'ес іх тэмы сучаснасці, за самастрыжэнне ў галіне тэатра, што не спрыяе плённай працы драматургаў. Ён адзначае, што на кінастудыі «Беларусьфільм» многія яшчэ пераходзяць сапраўднай сапраўднай паміж сцэнарыстам і калектывам студыі. У мастацкім савесе лёс новых сцэнарыяў і кінафільмаў часта бярэцца вырашаць людзі, у якіх няма сапраўднай кваліфікацыі і глыбокай зацікаўленасці ў гэтым нацыянальнаму мастацтву. Прамоўца прапонуе склікаць спецыяльную нараду пісьменнікаў, работнікаў тэатраў, кінастудыі і Міністэрства культуры БССР для вырашэння належащих пытанняў беларускай драматургіі.

А. Маўзон адзначае адсутнасць сапраўднай увагі да новых п'ес беларускіх драматургаў у тэатры імя Янікі Купалы. Тут п'есамі кіраўнікі часта падмяняюць калектывную думку актываў і рэжысёраў. Ён ставіць пытанне аб тым, каб выдаць да 40-годдзя БССР зборнік лепшых п'ес.

В. Палескі зрабіў заўвагу аб абмяжыванні стаўленні да п'ес беларускіх драматургаў з боку кіраўніцтва рускага тэатра імя Горькага.

У прамовах А. Званка і А. Есакова асноўная ўвага была аддана задачам тэатразнаўства і крытыкі.

У нас няма грунтоўных даследаванняў па пытаннях беларускай драматургіі, — гаворыць А. Званка. — Асобныя рэвізіі і артыкулы, якія змяшчаюць у перыядычным друку, асвятляюць толькі некаторыя з'явы ў гэтым жанры, але не даюць глыбокага ўвядзення аб усяй нашай драматургіі і творчых выдольных майстроў жанра. Патрэбны сур'ёзныя працы аб п'есах сучасных драматургаў. Больш увагі павінна быць аддана аналізу і формам драматычных твораў у тэатральных рэвізіях, якія друкуюцца ў газетах.

Асноўны недахоп першых манарграфіяў аб беларускай тэатры і аб старажытных майстрах беларускай сцэны, заўважыў А. Есаков, заключаецца ў тым, што ў іх не раскрыты нацыянальна і мастацка свабоднасці беларускага сцэнічнага мастацтва, індывідуальнасць кожнага творцы. Ён лічыць, што спрыяе развіццю тэатральнай крытыкі і выхаванню маладых кадраў рэвізентаў павінна больш цікавіцца секцыя драматургіі.

А. Махан заастрыў увагу сходзі на неабходнасці больш клопатліва ставіцца да апрацоўвання мастацка-самадзейнасці, да напісання аднаактоўных п'ес.

І. Шамякін таксама крытыкаваў кіраўніцтва беларускіх тэатраў за нявагу да п'ес беларускай драматургіі на належащих тэмы. З гэтай з'явай трэба змагацца. Вельмі шкада, што па пытанні развіцця нашай літаратуры, драматургіі і тэатра ў апошні час рэдка выступае рэспубліканскі перыядычны друк. А такія артыкулы асабліва неабходны ў сувязі з надыходзячым Усебеларускім з'ездам пісьменнікаў і 40-годдзем БССР. Пытанне развіцця беларускай драматургіі, умацавання яе творчых сувязей з беларускімі тэатрамі і кінастудыяй варта шырока абмеркаваць на пленуме СПБ, які адбудзецца ў красавіку.

У большасці выступленняў была таксама падкрэслена мэтазгоднасць выдання спецыяльнага часопіса па праблемах мастацтва.

З прамовамі выступілі таксама В. Вольскі, С. Дубарвін і Ю. Багушэвіч.

Сход прызнаў работу бюро секцыі драматургаў за справядлівы перыяд адвальна-навага ў новае бюро абраны Я. Васільев, К. Губарэвіч, К. Крапіва, А. Кучар (старшыня), А. Макалюк, А. Маўзон і В. Палескі.

Даводзіцца папярэджваць, што на сходзе не было творчых работнікаў тэатраў, кінастудыі, супрацоўнікаў Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Акадэміі навук БССР, а таксама прадастаўнікоў Тэатральнага таварыства. Іх узровень абмеркавання праблем беларускай драматургіі і мастацтва сцэнічнага ўвасоблення нацыянальных твораў мог бы прынявоў размову, якая разгарнулася на сходзе, зрабіць яшчэ больш плённай і цікавай.

У РЕПЕРТУАР МАСТАЦКАЯ САМАДЗЕЙНАСЦІ

Мой першы вылет на сцэну

АПАВЯДАННЕ АРТЫСТА

У жыцці кожнага чалавека ёсць такія выпадкі, такія дні, якія ён успамінае праз усё жыццё. Урач успамінае першую сваю аперацыю, настаўнік — свой першы фронт, артыст — першы вылет на сцэну...

Вось і я успамінаю свой першы вылет на сцэну. Так, так! Імяна не выхад, а вылет. Тут ніякай памылкі. Пра гэта мне і хочацца раскажаць. Людзі майго пакалення менавіта добра зраўневаюць, хоць да моладзі, магчыма, гэта і не адрознівае. Але ніякай паслухаючы тонакі і даўчатны і зраўневаюць, як жылі іх бацькі і што яны бачылі.

Датвай дзіцяці нашай моладзі: ёй усе дарогі адкрыты, усе дзверы адчынены: ідзі — працявай, вучыся, толькі не лянься!

А ў воліны час табе і кнігі і газеты ў рукі; хочаш у тэатр — ідзі ў тэатр, хочаш у кіно — калі ласка! Хочаш спяваць, танцаваць, выступаць на сцэне — ідзі ў самадзейнасць і табе там дапамогуць.

У наш час, да Кастрычніка, мы пра гэтыя рэчы і не чулі. Не для нас былі пісаныя кнігі і газеты. Гэта было для панскіх дзяцей, а нашая справа — праца, праца і праца.

Усёго тае і забавы, што казкі на надзею паслухаюць ці песні даўчат ветарамі. А як меншымі былі, то каляду зводзілі біцца, ці п'януць — у чубкі. Гэта быў свайго роду п'еўны тэатр. Чулі мы, што ў другіх вёсках скамарохі выступаюць, а вась сапраўдных тэатраў нават у даватовым годзе не было. Толькі ў нашага пана Бурчэўскага быў аматарскі тэатр, у які іншы раз і вандруючыя артысты наведваліся.

Ну, нашага брата туды і на сабыч брэх не пусквалі, абіраліся там усялякія панкі і падпанкі.

Між тым, наш пан Бурчэўскі, генерал

У Мінску на гастролях знаходзіцца Дзяржаўны эстрадны аркестр братній Украіны. Мастацкі кіраўнік аркестра — кампазітар Я. Зубішоў. Гасці прабудуць у Мінску чатыры дні.

ТРЫВОЖНЫЯ ФАКТЫ

З кожным годам растуць у нашай краіне тыражы цэнтральных і мясцовых выданняў, паўляюцца новыя газеты і часопісы. Аб гэтым можна меркаваць з прыкладам нашай рэспублікі, прафінансаванай у бягучым годзе атрымліваюць тырыяжам 222 тысяч экзэмпляраў газет і часопісаў.

На наш погляд, асцёг падпісчыкаў на часопісы «Полымя» і «Савецкая Отчизна» адбываецца яшчэ і таму, што работнікі гэтых рэдакцый рэдка сустракаюцца са сваімі чытачамі, мала праводзяць з імі канферэнцыі. Шматлікі чытачы рэспублікі, асабліва падпісчыкі вёскі, на сучаснасці, не ведаюць, што друкуецца ў нашых літаратурна-мастацкіх выданнях. У гэтым вынаваты не толькі рэдакцыя часопісаў, але і бібліятэкі, раёныя і гарадскія газеты, якія ў большасці сваёй не прапанаваюць гэтых выданняў.

У распаўсюджванні літаратурна-мастацкіх часопісаў «Полымя», «Савецкая Отчизна», «Маладосць», «Беларусь» і інш. вялікую ролю адыгрывае свечасова іх выхад з друку і дастаўка падпісчыкам. Аднак і ў гэтым ёсць вялікія недахопы. Большасць часопісаў выходзіць з друку са спячэннем. Вынаваты ў гэтым рэдакцыі і паграфічная база рэспублікі. Як ні даўна, каларыяны ўжывалі для часопісаў «Маладосць», «Беларусь» друкуюцца ў Маскве і Ленінградзе, у выніку чаго атрымліваюцца выдаткі на выданне.

Многа ёсць скаргаў падпісчыкаў на паштовыя работнікі, якія нехайна дастаўляюць газеты і часопісы. Дрэнна дастаўляюцца тэатральныя выданні ў Акцябрскім раёне Гомельскай вобласці (названыя каторы сувязі тав. Чубрык). Тут у калгасы «Малады ляснік», імя Леніна газеты дастаўляюцца раз у тыдзень. Старшыня калгаса імя Леніна тав. Дайнека загалу брыгадзірам выязджае каля для падвоўкі пошты не больш аднаго разу на тыдзень. Таксама пазабудзены магчыма свечасова атрымліваюць газеты і часопісы працоўныя Бахтанскага сельсавета Васілішкаўскага раёна. Жыхары вёскі Кроўкі, Вяшнікі і Мікішы атрымліваюць газеты на п'яты дзень. Многа сігналяў аб дрэннай дастаўцы газет і часопісаў паступае са Скірэцкага, Свіслацкага і Слонімскага раёнаў у Гродзенскай вобласці, і з раёну іншых абласцей. Запоўнена дастаўка газет і часопісаў тармоўцай правядзенне падпіскі на перыядычны друк.

Нашы «тобтовыя» часопісы «Полымя» і «Савецкая Отчизна» маюць вельмі мала індывідуальных падпісчыкаў. Так, напрыклад, у Браслаўскай вобласці часопіс «Полымя» вышывае шэсць чалавек, а «Савецкая Отчизна» — чатыры. У Мінскай вобласці «Полымя» вышывае 25 чалавек, а «Савецкую Отчизну» — чатыры. У Маладзечанскай вобласці на «Полымя» падпісаліся індывідуальныя падпісчыкі, а на «Савецкую Отчизну» — ніводнага. Не намнога лепшае становішча і ў

іншых абласцях, у тым ліку і ў Мінску. Тут «Савецкую Отчизну» вышывае 46 індывідуальных падпісчыкаў, а «Полымя» — 90. Пасля гэтага наўстае пытанне: ці чытаюць члены шматлікіх літаб'яднанняў свае літаратурна-мастацкія часопісы?

На наш погляд, асцёг падпісчыкаў на часопісы «Полымя» і «Савецкая Отчизна» адбываецца яшчэ і таму, што работнікі гэтых рэдакцый рэдка сустракаюцца са сваімі чытачамі, мала праводзяць з імі канферэнцыі. Шматлікі чытачы рэспублікі, асабліва падпісчыкі вёскі, на сучаснасці, не ведаюць, што друкуецца ў нашых літаратурна-мастацкіх выданнях. У гэтым вынаваты не толькі рэдакцыя часопісаў, але і бібліятэкі, раёныя і гарадскія газеты, якія ў большасці сваёй не прапанаваюць гэтых выданняў.

У распаўсюджванні літаратурна-мастацкіх часопісаў «Полымя», «Савецкая Отчизна», «Маладосць», «Беларусь» і інш. вялікую ролю адыгрывае свечасова іх выхад з друку і дастаўка падпісчыкам. Аднак і ў гэтым ёсць вялікія недахопы. Большасць часопісаў выходзіць з друку са спячэннем. Вынаваты ў гэтым рэдакцыі і паграфічная база рэспублікі. Як ні даўна, каларыяны ўжывалі для часопісаў «Маладосць», «Беларусь» друкуюцца ў Маскве і Ленінградзе, у выніку чаго атрымліваюцца выдаткі на выданне.

Многа ёсць скаргаў падпісчыкаў на паштовыя работнікі, якія нехайна дастаўляюць газеты і часопісы. Дрэнна дастаўляюцца тэатральныя выданні ў Акцябрскім раёне Гомельскай вобласці (названыя каторы сувязі тав. Чубрык). Тут у калгасы «Малады ляснік», імя Леніна газеты дастаўляюцца раз у тыдзень. Старшыня калгаса імя Леніна тав. Дайнека загалу брыгадзірам выязджае каля для падвоўкі пошты не больш аднаго разу на тыдзень. Таксама пазабудзены магчыма свечасова атрымліваюць газеты і часопісы працоўныя Бахтанскага сельсавета Васілішкаўскага раёна. Жыхары вёскі Кроўкі, Вяшнікі і Мікішы атрымліваюць газеты на п'яты дзень. Многа сігналяў аб дрэннай дастаўцы газет і часопісаў паступае са Скірэцкага, Свіслацкага і Слонімскага раёнаў у Гродзенскай вобласці, і з раёну іншых абласцей. Запоўнена дастаўка газет і часопісаў тармоўцай правядзенне падпіскі на перыядычны друк.

Нашы «тобтовыя» часопісы «Полымя» і «Савецкая Отчизна» маюць вельмі мала індывідуальных падпісчыкаў. Так, напрыклад, у Браслаўскай вобласці часопіс «Полымя» вышывае шэсць чалавек, а «Савецкая Отчизна» — чатыры. У Мінскай вобласці «Полымя» вышывае 25 чалавек, а «Савецкую Отчизну» — чатыры. У Маладзечанскай вобласці на «Полымя» падпісаліся індывідуальныя падпісчыкі, а на «Савецкую Отчизну» — ніводнага. Не намнога лепшае становішча і ў

іншых абласцях, у тым ліку і ў Мінску. Тут «Савецкую Отчизну» вышывае 46 індывідуальных падпісчыкаў, а «Полымя» — 90. Пасля гэтага наўстае пытанне: ці чытаюць члены шматлікіх літаб'яднанняў свае літаратурна-мастацкія часопісы?

На наш погляд, асцёг падпісчыкаў на часопісы «Полымя» і «Савецкая Отчизна» адбываецца яшчэ і таму, што работнікі гэтых рэдакцый рэдка сустракаюцца са сваімі чытачамі, мала праводзяць з імі канферэнцыі. Шматлікі чытачы рэспублікі, асабліва падпісчыкі вёскі, на сучаснасці, не ведаюць, што друкуецца ў нашых літаратурна-мастацкіх выданнях. У гэтым вынаваты не толькі рэдакцыя часопісаў, але і бібліятэкі, раёныя і гарадскія газеты, якія ў большасці сваёй не прапанаваюць гэтых выданняў.

У распаўсюджванні літаратурна-мастацкіх часопісаў «Полымя», «Савецкая Отчизна», «Маладосць», «Беларусь» і інш. вялікую ролю адыгрывае свечасова іх выхад з друку і дастаўка падпісчыкам. Аднак і ў гэтым ёсць вялікія недахопы. Большасць часопісаў выходзіць з друку са спячэннем. Вынаваты ў гэтым рэдакцыі і паграфічная база рэспублікі. Як ні даўна, каларыяны ўжывалі для часопісаў «Маладосць», «Беларусь» друкуюцца ў Маскве і Ленінградзе, у выніку чаго атрымліваюцца выдаткі на выданне.

Многа ёсць скаргаў падпісчыкаў на паштовыя работнікі, якія нехайна дастаўляюць газеты і часопісы. Дрэнна дастаўляюцца тэатральныя выданні ў Акцябрскім раёне Гомельскай вобласці (названыя каторы сувязі тав. Чубрык). Тут у калгасы «Малады ляснік», імя Леніна газеты дастаўляюцца раз у тыдзень. Старшыня калгаса імя Леніна тав. Дайнека загалу брыгадзірам выязджае каля для падвоўкі пошты не больш аднаго разу на тыдзень. Таксама пазабудзены магчыма свечасова атрымліваюць газеты і часопісы працоўныя Бахтанскага сельсавета Васілішкаўскага раёна. Жыхары вёскі Кроўкі, Вяшнікі і Мікішы атрымліваюць газеты на п'яты дзень. Многа сігналяў аб дрэннай дастаўцы газет і часопісаў паступае са Скірэцкага, Свіслацкага і Слонімскага раёнаў у Гродзенскай вобласці, і з раёну іншых абласцей. Запоўнена дастаўка газет і часопісаў тармоўцай правядзенне падпіскі на перыядычны друк.

Нашы «тобтовыя» часопісы «Полымя» і «Савецкая Отчизна» маюць вельмі мала індывідуальных падпісчыкаў. Так, напрыклад, у Браслаўскай вобласці часопіс «Полымя» вышывае шэсць чалавек, а «Савецкая Отчизна» — чатыры. У Мінскай вобласці «Полымя» вышывае 25 чалавек, а «Савецкую Отчизну» — чатыры. У Маладзечанскай вобласці на «Полымя» падпісаліся індывідуальныя падпісчыкі, а на «Савецкую Отчизну» — ніводнага. Не намнога лепшае становішча і ў

іншых абласцях, у тым ліку і ў Мінску. Тут «Савецкую Отчизну» вышывае 46 індывідуальных падпісчыкаў, а «Полымя» — 90. Пасля гэтага наўстае пытанне: ці чытаюць члены шматлікіх літаб'яднанняў свае літаратурна-мастацкія часопісы?

На наш погляд, асцёг падпісчыкаў на часопісы «Полымя» і «Савецкая Отчизна» адбываецца яшчэ і таму, што работнікі гэтых рэдакцый рэдка сустракаюцца са сваімі чытачамі, мала праводзяць з імі канферэнцыі. Шматлікі чытачы рэспублікі, асабліва падпісчыкі вёскі, на сучаснасці, не ведаюць, што друкуецца ў нашых літаратурна-мастацкіх выданнях. У гэтым вынаваты не толькі рэдакцыя часопісаў, але і бібліятэкі, раёныя і гарадскія газеты, якія ў большасці сваёй не прапанаваюць гэтых выданняў.

У распаўсюджванні літаратурна-мастацкіх часопісаў «Полымя», «Савецкая Отчизна», «Маладосць», «Беларусь» і інш. вялікую ролю адыгрывае свечасова іх выхад з друку і дастаўка падпісчыкам. Аднак і ў гэтым ёсць вялікія недахопы. Большасць часопісаў выходзіць з друку са спячэннем. Вынаваты ў гэтым рэдакцыі і паграфічная база рэспублікі. Як ні даўна, каларыяны ўжывалі для часопісаў «Маладосць», «Беларусь» друкуюцца ў Маскве і Ленінградзе, у выніку чаго атрымліваюцца выдаткі на выданне.

Многа ёсць скаргаў падпісчыкаў на паштовыя работнікі, якія нехайна дастаўляюць газеты і часопісы. Дрэнна дастаўляюцца тэатральныя выданні ў Акцябрскім раёне Гомельскай вобласці (названыя каторы сувязі тав. Чубрык). Тут у калгасы «Малады ляснік», імя Леніна газеты дастаўляюцца раз у тыдзень. Старшыня калгаса імя Леніна тав. Дайнека загалу брыгадзірам выязджае каля для падвоўкі пошты не больш аднаго разу на тыдзень. Таксама пазабудзены магчыма свечасова атрымліваюць газеты і часопісы працоўныя Бахтанскага сельсавета Васілішкаўскага раёна. Жыхары вёскі Кроўкі, Вяшнікі і Мікішы атрымліваюць газеты на п'яты дзень. Многа сігналяў аб дрэннай дастаўцы газет і часопісаў паступае са Скірэцкага, Свіслацкага і Слонімскага раёнаў у Гродзенскай вобласці, і з раёну іншых абласцей. Запоўнена дастаўка газет і часопісаў тармоўцай правядзенне падпіскі на перыядычны друк.

Нашы «тобтовыя» часопісы «Полымя» і «Савецкая Отчизна» маюць вельмі мала індывідуальных падпісчыкаў. Так, напрыклад, у Браслаўскай вобласці часопіс «Полымя» вышывае шэсць чалавек, а «Савецкая Отчизна» — чатыры. У Мінскай вобласці «Полымя» вышывае 25 чалавек, а «Савецкую Отчизну» — чатыры. У Маладзечанскай вобласці на «Полымя» падпісаліся індывідуальныя падпісчыкі, а на «Савецкую Отчизну» — ніводнага. Не намнога лепшае становішча і ў

іншых абласцях, у тым ліку і ў Мінску. Тут «Савецкую Отчизну» вышывае 46 індывідуальных падпісчыкаў, а «Полымя» — 90. Пасля гэтага наўстае пытанне: ці чытаюць члены шматлікіх літаб'яднанняў свае літаратурна-мастацкія часопісы?

На наш погляд, асцёг падпісчыкаў на часопісы «Полымя» і «Савецкая Отчизна» адбываецца яшчэ і таму, што работнікі гэтых рэдакцый рэдка сустракаюцца са сваімі чытачамі, мала праводзяць з імі канферэнцыі. Шматлікі чытачы рэспублікі, асабліва падпісчыкі вёскі, на сучаснасці, не ведаюць, што друкуецца ў нашых літаратурна-мастацкіх выданнях. У гэтым вынаваты не толькі рэдакцыя часопісаў, але і бібліятэкі, раёныя і гарадскія газеты, якія ў большасці сваёй не прапанаваюць гэтых выданняў.

У распаўсюджванні літаратурна-мастацкіх часопісаў «Полымя», «Савецкая Отчизна», «Маладосць», «Беларусь» і інш. вялікую ролю адыгрывае свечасова іх выхад з друку і дастаўка падпісчыкам. Аднак і ў гэтым ёсць вялікія недахопы. Большасць часопісаў выходзіць з друку са спячэннем. Вынаваты ў гэтым рэдакцыі і паграфічная база рэспублікі. Як ні даўна, каларыяны ўжывалі для часопісаў «Маладосць», «Беларусь» друкуюцца ў Маскве і Ленінградзе, у выніку чаго атрымліваюцца выдаткі на выданне.

Многа ёсць скаргаў падпісчыкаў на паштовыя работнікі, якія нехайна дастаўляюць газеты і часопісы. Дрэнна дастаўляюцца тэатральныя выданні ў Акцябрскім раёне Гомельскай вобласці (названыя каторы сувязі тав. Чубрык). Тут у калгасы «Малады ляснік», імя Леніна